

BESZÁMOLÓ A SZENT ÉS KOMMUNIKÁCIÓJA CÍMŰ SZIMPÓZIUMRÓL

Budapest, 2020. május 1–3.

SZŰCS BERNADETT

A Wesley János Lelkészképző Főiskola háromnapos szimpóziumot szervezett *A szent és kommunikációja* címmel. A rendezvényre a járványhelyzetre való tekintettel az online térben került sor. Az előadások minden érdeklődő számára nyitottak voltak, csupán egy előzetes regisztrációra volt szükség a részvételhez. A konferencián – a hagyományosnak tekinthető rendezéshez hasonlóan – minden szekciónak volt elnöke, illetve mindegyik blokk végén lehetőség volt az egyes előadásokkal kapcsolatban felmerült kérdések megvitatására. A szimpóziumon a három nap alatt összesen huszonhét, egyenként húsz perces előadást hallgathatott meg a közönség, amelyek a témát interdiszciplinárisan, tehát igen sokszínűen közelítették meg.

A konferenciát Hubai Péter nyitotta meg, majd átadta a szót Csepregi Andrásnak, a délelőtti két szekció elnökének. Az első előadást Kertai-Szabó Ildikó (WJLF) tartotta meg *Sojourner Truth – egy névváltoztatás narratívája* címmel, amelyben Isabelle Baumfree – a későbbi Sojourner Truth –, a XIX. századi Egyesült Államokban élt nőjogi aktivista életrajzán keresztül azt mutatta be, hogy a társadalmi integráció és a vallási tapasztalás mögött milyen mélyreható kapcsolat áll fenn. Ezt követte Káposztássy Béla (Liturgikus Intézet) *A liturgikus ünneplés antropológiai olvasatai* című prezentációja, amelyben az előadó az antropológia eszköztárának segítségével elemezte a katolikus liturgia egyes elemeit. Az első szekció utáni diskusziót és szünetet követően került sor Homoki Gyula (KRE) „*Isten hangján kiáltottam*” – *A szent kommunikációjának problémája az apostoli kor utáni egyház életében* című prezentációjára. Az előadó arra a kérdésre kereste a választ, hogy az apostoli kort követő kora keresztény egyházban kinek volt kizárólagos joga Isten üzenetét közvetíteni, és hogy ezt a személyt – aki a püspök lett –, vajon kivétel nélkül elfogadta-e minden korai keresztény gyülekezet, vagy létrejöttek alternatív nézőpontot képviselő irányzatok is. Ábrahám Zoltán (OR-ZsE) *A személy és a szent – a durkheimi változat* című, a vallásszociológia területéhez tartozó prezentációjában azt a Durkheim írásaiban felbukkanó ellentmondást elemezte, mely szerint a társadalom, amely az egyénhez képest isteneket teremtő hatalommal rendelkezik, miért, milyen értelemben és hogyan ruházza fel szentséggel éppen magát

az egyént. A szekció utolsó előadását a SzTE doktorandája, Szugyiczki Zsuzsanna tartotta meg *A misztikus tapasztalat interpretációja Thomas Mertonnál* címmel. Az előadó azt vizsgálta, hogy Thomas Merton 1958-ban átélt misztikus tapasztalata és az általa évekkel később megírt, erről az eseményről szóló interpretáció hogyan viszonyulnak egymáshoz a kontextualista és esszencialista olvasat tükrében.

Az otthoni környezetben elköltött ebédet követően került sor a Hubai Péter által vezetett délutáni két szekcióra. Tillmann József (MOME) *A mindenség médiuma. Az énekről és a zenéről* címmel tartotta meg előadását, amely során az előadó a zenét mint szentséget közvetítő médiumot vizsgálta a különböző korok kultuszaiban és hagyományaiban. Hrotkó Larissza (OR-ZsE) *A Szent kommunikációja és a zsidó felszabadítási teológia* című előadásában Roman Jakobson kommunikációs modelljén és Gustavo Gutiérrez Tórával kapcsolatos gondolatain (miszerint a héber Szentírás két fő parancsolata a bálványimádás elkerülése és az emlékezés fontossága) keresztül annak bemutatására törekedett, hogy a zsidó felszabadítási teológiában miként van jelen a szent kommunikációja. A következő előadó, Máté-Tóth András (SzTE) *Az értelmezés hatalma. A szent kommunikációja és a kortárs identitásdiskurzus a mai magyar társadalomban* című prezentációjában a diskurzuselmélet és az összehasonlító módszer segítségével azt vizsgálta, hogy a szent kommunikációja hogyan valósul meg a kortárs magyar társadalomban. Gromon András *A szent helytelen, apokaliptikus kommunikációja* címmel tartotta meg előadását, amelyben arra kereste a választ, hogy az évszázadok során kialakult Jézus-kép miért vált meglehetősen apokaliptikussá, a képzet vajon mennyiben helytálló a korai keresztény források elemzésének tükrében. A következő előadó, Vankó Zsuzsanna (Sola Scriptura Teológiai Főiskola) *Az istenkép és az „Isten beszéde” fogalom összefüggése* című előadásában azzal céllal hasonlította össze a hinduizmus, az iszlám és a kereszténység istenképét, hogy az általunk kialakított istenkép és a szent szövegek értelmezésének kapcsolatára választ találjon. A szekció utolsó előadója, Prancz Zoltán (Sola Scriptura Teológiai Főiskola) a Biblia nyelvfilozófiai szempontú megközelítéséből fakadó értelmezési lehetőséget tárta a hallgatóság elé *„Mind a halál, mind az élet a nyelv hatalmában van” A Biblia a nyelv isteni adományáról, nyelvfilozófiai kitekintésekkel* című prezentációjában.

A következő nap délelőtti szekciójának elnöke Vattamány Gyula volt, első előadója pedig Hubai Péter (WJLF), aki *Silvanus intelmei (NHC VII. 4.)* címmel tartotta meg előadását. A címben nevezett irat több szempontból is figyelemreméltó, mivel egyrészt hasonlít a hellenisztikus zsidóság bölcsességirodalmához, másrészt számos helyen tartalmaz az újszövetségi hagyományra történő utalásokat, harmadrészt pedig a szöveg gnosztikus olvasata sem kizárható. Óbis Hajnalka (KRE BTK) *„In corde meo dixi” – Imádság és csodák Augustinusnál* című előadásában a *De civitate Dei* XXII. könyvében leírt csodák közül egyet emelt ki, amelynek Au-

gustinus maga is szemtanúja volt. Az esettanulmányon keresztül azt mutatta be az előadó, hogy a csoda és az imádság hogyan viszonyulnak egymáshoz.

Kertai-Szabó Ildikó elnöklésével vette kezdetét a délutáni szekció, melynek során a hallgatóság az őskor és az ókor korszakainak egy-egy témájába nyerhetett betekintést. Az első előadó, Mrenka Attila (Soproni Múzeum) *A feltámadás gondolata és ábrázolásának egy lehetséges módja a kora vaskori Sopronban* címmel tartotta meg online prezentációját, amelyben egy különleges ábrázolás-csoporton keresztül arra a kérdésre kereste a választ, hogy vajon a késő bronzkori és kora vaskori Sopron lakói hittek-e a lélek halhatatlanságában és a túlvilági feltámadásban. Fekete Mária (PTE) *Istenek, hősök, szentek. Adatok a szent fogalmának alakulásához és kommunikációjához az őskorban* című előadásában arra vállalkozott, hogy az őskori, írás nélküli társadalmak szenthez való viszonyát rekonstruálja elsősorban az ősi közösségek szent tájainak azonosításával. A szekciót egy egyiptológiai témájú előadás zárta, amelyet Gulyás András tartott *A szent és kommunikációja: Óegyiptomi templomok* címmel. A prezentációt az előadó arra az izgalmas ellentmondásra építette fel, hogy bár az egyiptomi templomi papság azt közvetítette a lakosság felé, hogy a szent rejtett és megismerhetetlen, a templomi dekorációs programok – amelyek egy részét bizonyos alkalmakkor a nagyközönség is láthatta – mégis kommunikálnak a szentről.

Egy rövid kávészünetet követően Bognár László (ME) előadásával folytatódott a konferencia programja. *Isten Kieślowski Tízparancsolatában* című prezentációjában filmstilisztikai eszközök segítségével azt vizsgálta, miként jelennek meg közvetetten a parancsolatok a kelet-európai szocializmus összeomlását bemutató sorozatban. A következő, *Szent protestánsok – protestáns szentek* című előadásban Szigeti Jenő (ME) azt ismertette, hogy a XIX. századi magyar népi vallásosságban hogyan és mire vonatkoztatva jelent meg a szent fogalma. A szombati nap utolsó prezentációját Szakács Tamás, az EHE doktorandusza tartotta meg *A Szent kommunikációja igében és fizikai törvényekben* címmel. Az előadó arra a kérdésre kereste a választ, hogy vajon a természeti törvények is kommunikálhatják-e felénk a szentséget.

A szombati naphoz hasonlóan a konferencia zárónapján, május 3-án is nyolc előadást lehetett meghallgatni. A délelőtti szekciót Verebics Petra nyitotta meg, majd felkérte Nagy Péter Tibort (Wesley Egyház- és Vallásszociológiai Kutatóintézet), hogy tartsa meg *A katolikus és protestáns értelmiségi kommunikáció a két világháború között* című konferencia-előadását. Az előadó azt vizsgálta, hogy az egyes XX. századi folyóiratokban (*Katolikus Szemle, Protestáns Szemle és Budapesti Szemle*) a szerzők felekezeti hovatartozása mennyire befolyásolta a nevezett folyóiratokban publikált tanulmányaik nyelvhasználatát. A következő előadó, Simkó Ágnes (SE) *A szentek profanizálása – a halandók felemelkedése* című prezentációjában azt ismertette, hogy a szentek tanításai hogyan befolyásolják az emberek

egymás közti kommunikációját. A szekciót a közel-keleti régész, Valach Péter Pál zárta, aki *Az ima gesztusa Mezopotámiában* című előadásában imádkozó, egymástól eltérő kéztartásban ábrázolt szoborleleteket mutatott be, majd ismertette ezek jelentőségét.

Az ebédszünetet követően Nagy Péter Tibor szekcióelnök nyitotta meg a délutáni programot, amelynek első előadója Boreczky Katalin (WJLF) volt. *Kultúrák harca vagy a szent hely ereje? Az athéni és eleuszi szentélykörzetek krisztianizál(ód)ása* című előadása olyan ókori szent helyek keresztény templommá válásának körülményeiről beszélt, mint amilyenek a Parthenon vagy a Héphaiszteion. Borbás Gabriella Dóra (ELTE) *Verbális agresszió vallási csoportok kommunikációjában* című előadásában a kereszténység különböző felekezeteivel kapcsolatban vizsgálta az agresszió eltérő formáinak (triviális és nem triviális) a mindennapi kommunikációban történő megnyilvánulását. Ingolf Kschenka német lelkész *A szentséges, mint határtapasztalat. Kultúrák közötti híd vagy tövis?* címmel tartotta meg prezentációját, amelyben saját életének példáján keresztül mutatta be, hogy a szentség fogalmának egyes kultúrák között milyen kohéziós vagy éppen széthúzó ereje lehet.

A kávészünet utáni második délutáni szekciót Béres Ildikó (EHE) *Egyensúlytalanság* című prezentációja nyitotta meg, aki azt vizsgálta, hogy a héber Biblia szentségfogalma hogyan jelenik meg az úrvacsora liturgiájában. A konferencia utolsó előadását Gombkötő Beáta (EHE) tartotta meg *Deus ex machina élesben* címmel, amelyben az életútelemezés módszertanának felhasználásával Isten beavatkozásának nyomait kívánta bemutatni néhány esettanulmányon keresztül.

A Wesley János Lelkészképző Főiskola szimpóziumáról összességében elmondható, hogy a szervezők a járványhelyzetből fakadó nehézségek ellenére is képesek voltak az online térben egy színvonalas konferencia lebonyolítására, ahol a több évtizede a tudományos pályán lévő kutatók mellett a pályakezdő doktorandusz hallgatók is lehetőséget kaptak aktuális kutatási témáik ismertetésére. A szimpóziumon bemutatott sokféle, érdekes és olykor komoly vitákat kiváltó előadások mind remek lehetőséget biztosítottak az előadóknak és a hallgatóságnak arra, hogy a karanténban töltött szürke hétköznapokat színessé tegyék.